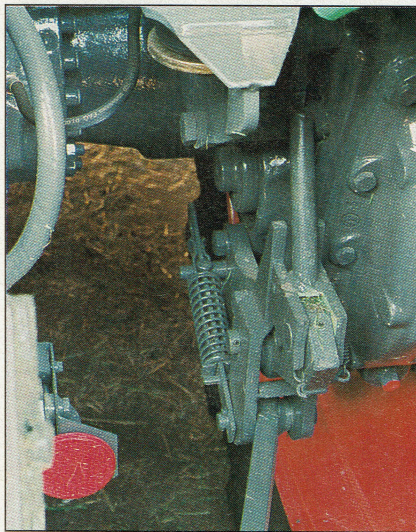

De 309 is compact voor een 70 kW trekker. Daarvoor heeft Fendt de motor moeten verpakken tussen een olie- en brandstoftank. Voor onderhoud moet je de brandstoftank opklappen. Als deze vol is, gaat dat moeilijk

Handig is het bekende Fendt-stabilisatiesysteem met snelsluiting. Bestuurders gebruiken die vaak en waarderen hem daarom extra

voorkeuzeschakelaar, ingebouwd op de versnellingshendel, kiest hij de gewenste versnelling. Vervolgens de koppeling even (0,4 seconden) helemaal intrappen en de gekozen versnelling schakelt automatisch. Dit werkt prima, al is de LMS niet te vergelijken met een drietraps-powershift; die schakelt zonder intrappen van de koppeling. Onder volle belasting schakelen met de LMS gaat wel, maar vraagt 'gevoel' van de bestuurder. Dan nog zal de snelheid van de trekker, door de benodigde schakeltijd, even terugzakken. In de drie transportversnellingen is de LMS-schakeling geblokkeerd.

De omkeerschakeling schakelt ook elektrohydraulisch. Rijrichting kiezen, koppeling intrappen en de trekker schakelt. Wel kan het soms verwarrende situaties opleveren; bij het te vroeg laten opkomen van de koppeling blijft de koppeling hangen. De elektronica laat de koppeling pas los als je deze opnieuw intrapt. Wel is op het dashboard met een pijltje te zien of voor- of achteruit is geschakeld.

Efficiënter

De groepschakeling is nog steeds ongesynchroniseerd. Vooral voor wie veel met snelheden in het gebied rond de vijf en zes kilometer per uur werkt, is dat lastig.

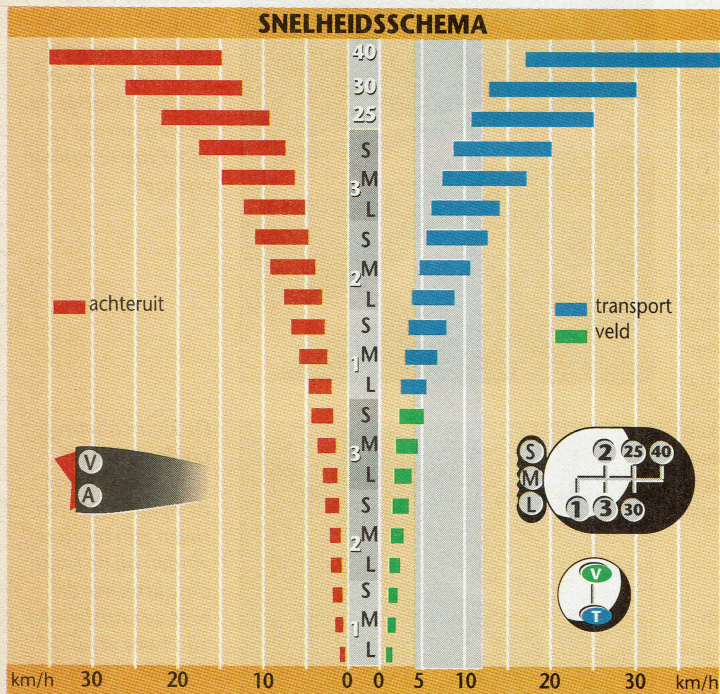
Fendt beweert dat de LMS-overbrenging efficiënter is dan de powershift's. Dat inderdaad weinig trekkracht verloren gaat in de transmissie van Fendt, bleek uit de trekkrachtmeting. Op het asfalt wist de 309 nog 58,2 kW over te brengen op zijn wielen. Ten opzichte van het motorvermogen

is dat een verlies van ongeveer 17 procent, en dat is een hele nette waarde. Te meer ook omdat Fendt gebruik maakt van een vloeistofkoppeling, die wel een schokvrij rijplezier mogelijk maakt, maar ook overbrengingsverliezen veroorzaakt. Uit testmetingen blijkt dat Fendt de verliezen van zijn karakteristieke vloeistofkoppeling heeft weten te beperken tot 2,19 procent. Dit geringe verlies is het comfort van de vloeistofkoppeling zeker waard. Het verlies neemt pas grote vormen aan onder de 1.500 motortoeren, die dan oploopt van ruim zes naar 17,7 procent bij 1.000 tpm. In dit gebied mag dat ook en is juist de soepelheid van de vloeistof gewenst. De koppeling trapt met 22,4 kilo pedaaldruk vrij zwaar en de slag is vrij lang. Dat is vooral storend omdat de bestuurder voor de LMS-schakeling en de omkeerschakeling de koppeling helemaal moet intrappen.

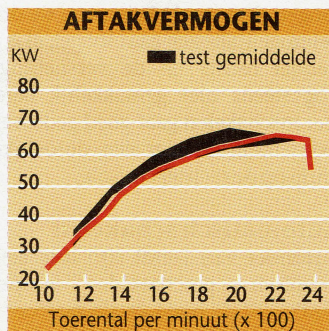
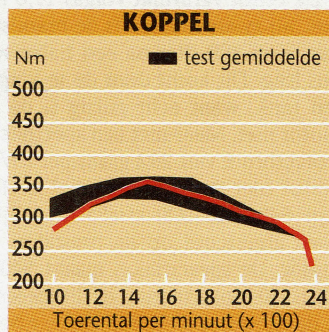
Evenveel ruimte

De Fendt stuurt plezierig; ook bij stationaire toeren draait het stuur licht. Het stuur is bovendien verstelbaar.

Fendt houdt vast aan een uit het midden liggende aandrijf-as naar de vooras. De concurrentie stapt over op een centraal aangedreven vooras, die de beide voorwielen evenveel ruimte geeft voor het maken van een scherpe bocht. Bij de Fendt is de draaicirkel met uitgeschakelde vierwiel aandrijving rechtsom 9,5 meter en linksom 0,6 meter meer. Voor een 90 pk trekker is een draaicirkel van 10,1 meter wel een goede waarde, maar met een centrale aandrijving zou Fendt een echte draaicirkel van 9,5 meter hebben gehad en

Standaard heeft de Fendt 21 vooruit- en achteruitversnellingen die qua opbouw keurig verdeeld liggen. Zeven versnellingen in het hoofdwerktraject valt wat tegen. De motor scoort goed ten opzichte van de concurrentie, maar springt er ook niet uit

Bij veel toeren doet de turbo zijn werk, maar na 1.500 tpm neemt het koppel en het vermogen sneller af dan gemiddeld

Testmetingen

Motor: aftakasvermogen maximaal 66,1 kW bij 2.200 tpm. Koppelstijging 32,7% bij 36,1 toerendaling.

Brandstofverbruik: 252 g/kWh bij nominaal toerental (19,8 l/u).

Hydrauliek: maximum druk 187 bar, maximum opbrengst 75,5 l, maximaal vermogen 17,3 kW bij 160 bar en 65 l/min.

Hefkracht in kogels: onder 3.270 kg, midden 4.690 kg, boven 5.060 kg. Hefweg 69 centimeter. Door gehele traject (90%) 2.940 kg.

Remmen: maximale vertraging 5,3 m/s² bij 61 kilo pedaaldruk.

Draaicirkel: 4WD aan links/rechts 10,1/9,5 m; 4WD uit links/rechts 11,1/10,5 m.

Cabinegeluid: gesloten 75 dB(A), geopend 83,5 dB(A).

Gewicht: 4.330 kg. Verdeling voor/achter 41/59%.

Onderhoud: motorolie 11 l verversen om 250/1.000 uur. Hydrauliek 20 l verversen om 2.000 uur of 2 jaar.

Trekkracht: maximaal 58,2 kW in versnelling 2SV bij 7,9 km/u.

Prijzen: standaard f133.580. Fronthef/aftakas f12.200. Antislip f3.460.

Importeur: Gebr. De Vor Achterveld bv, Achterveld en Cehave nv, Veghel. □